

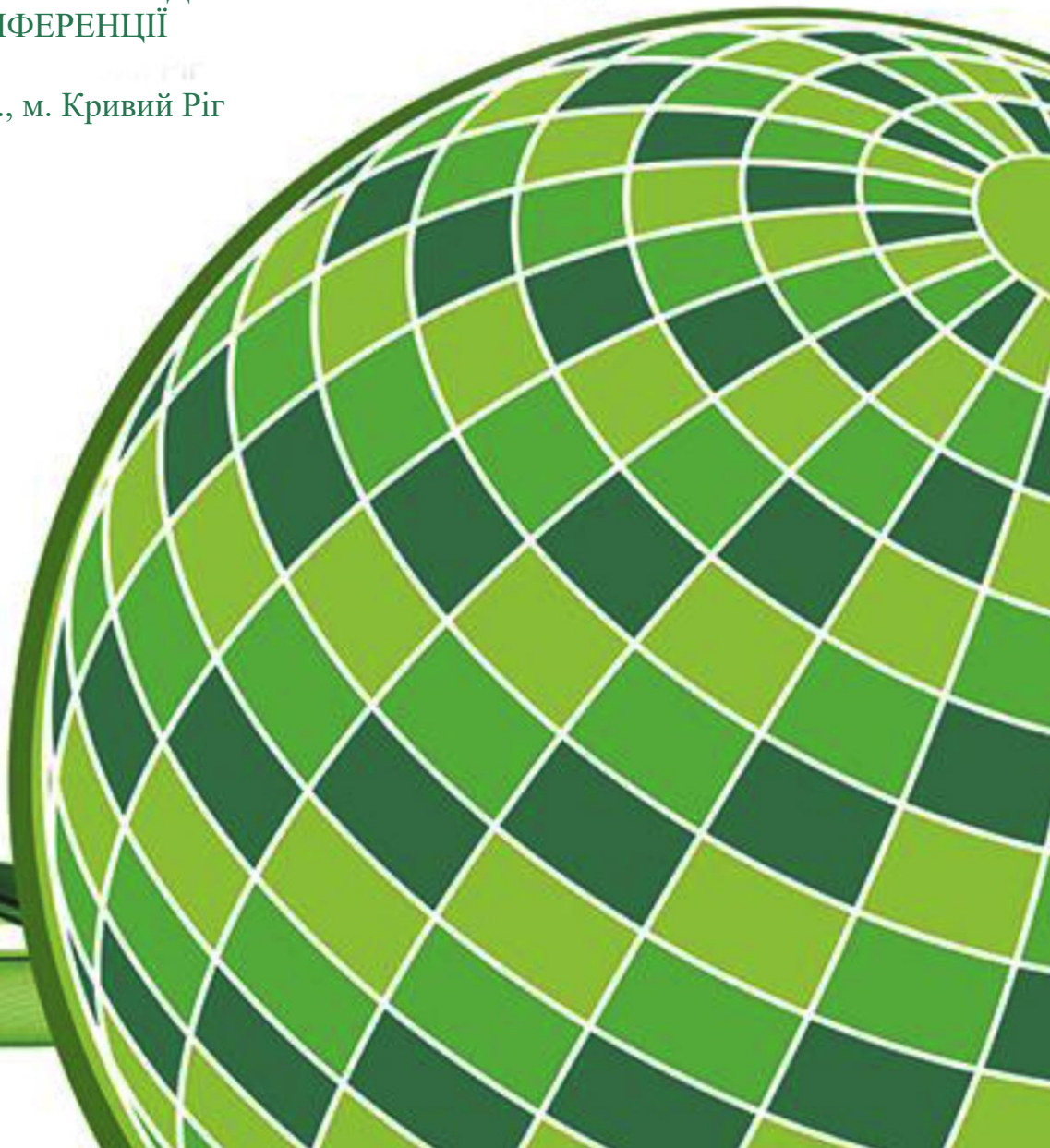
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНОГО ДИСКУРСУ В УКРАЇНІ

**МАТЕРІАЛИ ІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

27 квітня 2018 р., м. Кривий Ріг

**Кривий Ріг
2018**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Донецький національний університет економіки і торгівлі

імені Михайла Туган-Барановського

University of Business and Administration in Gdynia

named after E. Kwiatkowski

Al-Hawash Private University

Wyższa szkoła zarządzania ochroną pracy w Katowicach

Akademická spoločnosť Michala Balud'anského

Poznańska Wyższa Szkoła Biznesu

Elrazi university (Sudan)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНОГО ДИСКУРСУ В УКРАЇНІ

**МАТЕРІАЛИ ІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-
КОНФЕРЕНЦІЇ**

27 квітня 2018 р., м. Кривий Ріг

**Кривий Ріг
2018**

ББК 32.973.202:73:619(4 Укр)
УДК [001.83:004.773.7(100)]:[808.53-029: (1/3+7/9) (477)]
М58

Організаційний комітет:

Голова оргкомітету:

Чернега О.Б. – в.о. ректора Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, докт. екон. наук, професор

Співголови оргкомітету:

Никифоров Р.П. – перший проректор Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, канд. тех. наук, доцент

економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, канд. філол. наук, доцент

Кожухова Т.В. – проректор з науково-педагогічної діяльності, міжнародних зв'язків та розвитку Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, докт. екон. наук, доцент

Вчений секретар оргкомітету:

Романуха О.М. – доцент кафедри українознавства Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, канд. іст. наук, доцент

Члени оргкомітету:

Шапран Д.П. – завідувач кафедри українознавства Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, канд. філол. наук, доцент

Ревуцька С.К. – доцент кафедри українознавства Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, канд. філол. наук, доцент

Чевердак П.О. – викл. кафедри українознавства Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

Наукові праці друкуються в авторській редакції. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

М58

Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми сучасного економіко-гуманітарного дискурсу в Україні», 27 квітня 2018 р., м. Кривий Ріг. – Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2018. – 250 с.

ISBN 978-617-7553-46-4

До збірника ввійшли тези доповідей з актуальних наукових проблем історії, права, філології, економіки, філософії.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів усіх спеціальностей.

УДК [001.83:004.773.7(100)]:[808.53-029: (1/3+7/9) (477)]

ББК 32.973.202:73:619(4 Укр)

ISBN 978-617-7553-46-4

© ДонНУЕТ ім. Михайла Туган-
Барановського, м.Кривий Ріг, 2018

Мулява В.Р., Шапран Д.П. ЕРГОНІМИ В МОВНОМУ ЛАНДШАФТІ М. КРИВОГО РОГУ	165
Лядська В.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОВЛЕННЄВОГО ЕТИКЕТУ В УКРАЇНІ	167
Кулига А.О. ІНШОМОВНІ СЛОВА У ФІНАНСОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ	169
Бондаренко К. ВЕРБАЛЬНІ І НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ВПЛИВУ НА АУДИТОРІЮ	171
Рубан Ю. ЛІТЕРАТУРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОГО СВІТУ ОСОБИСТОСТІ	173

СЕКЦІЯ 4 ЕКОНОМІКА СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Смирнов І.Г. СТАЛІЙ РОЗВИТОК УРБОТУРИЗМУ ЯК ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: КОМПЛЕКСНИЙ ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД	177
Прямухіна Н.В. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ТЕОРІЇ У ПРОГНОЗУВАННІ ТРАНСФОРМАЦІЙ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ	180
Юдіна С.В., Брежнєва-Єрмоленко О.В. РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ ЧЕРЕЗ ПОСИЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	183
Posternak I.M., Posternak S.A. CORPORATE FORM THE ORGANIZATION OF BUSINESS "CSTC T- PPR" AS STATE-PRIVATE PARTNERSHIP	185
Бурлай Т.В. СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ЗАДАЧИ СОЦИАЛЬНО- ЭКОНОМИЧЕСКОЙ КОНВЕРГЕНЦИИ СТРАН ЕВРОСОЮЗА	188
Стрижак О.О. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ЯК ЗАСІБ МІНІМІЗАЦІЇ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ	192
Зайченко О.К. ПРОБЛЕМИ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ І МОЖЛИВИЙ ВНЕСОК ІНСТИТУЦІЙ КУЛЬТУРИ ДО ЇХ ВИРІШЕННЯ	194

(ЦПК) та картонажно-паперових комбінатів (КПК), склозаводів тощо. Допомогти у проблемі вивезення відходів з міста можуть знання з географії целюлозно-паперової та склоробної галузей. Так, під Львовом знаходиться Жидачевський ЦПК, а під Києвом – Обухівський КПК та Гостомельський склозавод, які значну частину сировини (до третини) закупляють за кордоном.

Отже, проблема забезпечення сталого розвитку туристичної галузі в регіонах та містах у контексті соціальної відповідальності потребує комплексного підходу. Такі можливості може надати застосування логістичної стратегії сталого розвитку туризму у містах, яка спирається на концепцію туристичної децентралізації та концепцію реверсивної логістики.

Література:

1. Смирнов І.Г. *Маркетинг у туризмі: навч. пос.* / І.Г. Смирнов. – К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2016. – 251 с.

Прямухіна Н.В., д-р. екон. наук, доцент, академік УТА
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ТЕОРІЇ У ПРОГНОЗУВАННІ ТРАНСФОРМАЦІЙ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

Економічний простір, якому присвячується дедалі більше наукових праць вітчизняних та зарубіжних дослідників, характеризується складною сукупністю властивостей, які водночас є логічними та суперечливими, суто економічними та міждисциплінарними, майже незмінними у часі та схильними до змін. Проблематика прогнозування станів економічного простору та його властивостей актуальна, як для високорозвинених країн, так і для тих, що перебувають на етапі становлення ринкових відносин. Формування економічного простору в кожній країні – процес, що має свої особливості (специфічні риси), які породжують сукупності нових явищ та інструментів, тому передбачення поведінки складових у таких системах ускладнюється, оскільки ґрунтується не лише на економічних, але й на міждисциплінарних підходах.

Міждисциплінарна складова природи економічного простору здійснює значно потужніший вплив на економічні та ринкові процеси, зв'язки між складовими економічного простору, ніж це здається на перший погляд. За допомогою математичних функцій описуються процеси ціноутворення та ефективність діяльності суб'єктів господарювання, фрактальна структура прослідковується у динаміці фондових індексів, квантові властивості має перебіг економічних процесів.

Непередбачуваність перебігу процесів у економічному просторі та неочікуваність перетворень сформуєвала у науковців усвідомлення доцільності

використання синтезованих міждисциплінарних підходів, про які згадував у своїх дослідженнях В. Вернадський. Досліджуючи зв'язки в економічній системі такої ж думки дотримувалися Г. Хакен, І. Пригожин, Б. Мандельброт, С. Курдюмов, Г. Малінецький, Ф. Андерсон, В. Парето та ін. Безпосередньо фізичну природу економічних процесів та екофізику ринків описав Б. Мандельброт. Актуальність адекватних змін підходів до прогнозування розвитку економічного простору очевидна і підсилюється локальними складовими, які водночас і схожі і відмінні між собою.

Основоположною ми вважаємо *теорію складності* або *складних систем*, започатковану Л. фон Берталанфі відносно системи біологічних організмів, а згодом і щодо інших відкритих систем, у тому числі соціальних, фізичних та економічних. Особливість цієї теорії — у поєднанні всіх відкритих систем єдиним підходом до описання особливостей їх функціонування і розвитку. Нелінійність та динамічність — основні властивості складних систем. Вони визначають специфіку математичних методів і моделей, здатних описати їх майбутні стани. Теорія складних систем зосередила увагу на хаотично функціонуючих елементах у системах, поведінка яких є непередбачуваною настільки, що її наслідком для різних за складом елементів систем може бути однаковий результат [1,2,3,4].

Наслідком і складовою частиною теорії складних систем вважаємо *синергетику*, яка вперше була використана як термін Г. Хакеном, а нині виокремлена в науку, яка досліджує причини, механізми і особливості виникнення нових впорядкованих елементів і структур. Важливість синергетичності у економічному просторі пов'язана з тим, що всередині цієї складної системи елементи здатні демонструвати просту поведінку. Синергетична економіка покликана пояснити поведінку складних багатоелементних структур, які можуть самоорганізовуватися. Зауважимо, що синерговані структури, формуючи відповідний тип економічного простору впливають на його чутливість і гнучкість. Більш стійка складна система є наближеною до лінійної, вона змінює підходи до її регулювання та важелі впливу на неї. З часом інструменти, механізми і зв'язки між складовими архітектури економічного простору, втрачаючи гнучкість (а значить адаптивність) перестануть бути індикаторами економічних коливань. Методи прогнозування трансформацій такої економічної системи теж мають змінитися і її властивості — формування аттракторів і динамічність — матимуть зовсім інші екстремуми і ступені чутливості. Тому синергетичність як властивість економічного простору здатна радикально змінити як сам економічний простір, так і методологію його дослідження та прогнозування майбутніх станів.

Для прогнозування трансформацій економічного простору із урахуванням положень теорії складності слід враховувати особливості складних систем, до яких відносимо:

1) *непередбачуваність*. Сценарії розвитку подій у економічному просторі змінюються незалежно від кількості чинників впливу на їхню поведінку та динаміку;

2) *цілісність*. Елементи та складові складної системи, якою є економічний простір, пов'язані між собою мережею різних за інтенсивністю і міцністю зв'язків, ця єдність повинна враховуватися методиками прогнозування трансформацій;

3) *самооновлюваність*. По-перше, внаслідок динамічності, формування аттракторів, ієрархічності та інших властивостей економічного простору, він є самооновлюваним, при чому цей процес стосується усіх його складових у різній мірі. По-друге, цілісний економічний простір має особливі властивості, пов'язані із продукуванням нових елементів, зв'язків, ієрархічних рівнів, аттракторів та ін., що не властиво його окремим рівням. Ця властивість має назву «*емерджентність*» („від існуючого до виникаючого”).

Окрім синергетичної економіки в межах теорії складності отримали свій розвиток теорії хаосу, біфуркацій економічних систем, фракталів, екофізика [5,6,7].

Наступною теорією, яка здійснює вплив на моделювання і прогнозування трансформацій економічного простору є *теорія біфуркацій*. У підходах щодо прогнозування трансформаційних зрушень біфуркаційна теорія висвітлює важливу складову — інтенсивність або імпульсність змін. Очевидно, що реагування складових економічного простору на зміни оточуючого середовища за інтенсивністю і за часовим параметром неоднакове. За логікою економічних процесів та особливостей виживання, чим меншим є підприємство, тим швидше воно реагує на зміни, але інтенсивність реагування від розмірів суб'єкта господарювання не залежить. Теорія біфуркацій наголошує також на наявності економічних аттракторів, які притягують траєкторії складових економічного простору.

До переліку міждисциплінарних теорій, які здатні описати економічні процеси і явища економічного простору відносимо також *екофізику*, *квантову екофізику* (не квантову економіку, яка розглядає психологію поведінки грошових ринків) як науку, яка може бути застосована до прогнозування трансформацій економічного простору у частині опису траєкторії трансформацій. Йдеться про те, що за певних умов трансформаційні процеси мають вигляд хвилі. *Нелінійна динаміка*, дослідження якої концентруються навколо математичної інтерпретації трансформацій складних систем описує саме динамічність процесів, незважаючи на сутність складових, їх зв'язки, структуру, особливості.

На основі вищевикладеного зауважимо, що кожне з цих понять, закладене у методи прогнозування трансформаційних зрушень змінює очікуваний результат і, відповідно, систему та результати управління. Тому варто зосередити увагу

на комплексному підході, який включає не лише прогнозування трансформаційних зрушень у економічному просторі, але кероване прогнозування.

Література:

1. Дербенцев В.Д. Синергетичні та економічні методи дослідження динамічних та структурних характеристик економічних систем: монограф. / Дербенцев В.Д., Сердюк О.А., Соловійов В.М., Шарапов О.Д. – Черкаси: Брама-Україна, 2010. – 287 с.
2. Дубов Д. В. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналіт. доп. / Д. В. Дубов, О. А. Ожєван, С. Л. Гнатюк. – К. : НІСД. – 2010.
3. Зельнер А. Байесовские методы в эконометрии. – М.: Статистика, 1980. – 438 с.
4. Інформаційне суспільство. Дефініції / [В.М. Брижко, В.С. Цимбалюк та ін.] / за ред. Калюжного Р.А., Швеця М.Я. – К: Інтеграл, 2002. – 220 с.
5. Законы экологии Коммонера. Экологический словарь. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://dic.academic.ru/dic.nsf/ecolog/1283/Законы>
6. Кубатко О.В. Оцінка еколого-економічної збалансованості регіонів України : (стаття) [Електронний ресурс] / О.В. Кубатко // Електронне наукове фахове видання «Проблеми системного підходу в економіці». – 2009. – №3. – Режим доступу до журн. : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2009_3/Kubatko_309.htm
7. Стивен Манн. Теория хаоса и стратегическое мышление. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.twirpx.com/file/1466489/>

Юдіна С.В., д-р.ekon.наук., проф.

Брежнєва-Єрмоленко О.В., канд.ekon.наук., доц.

Дніпровський державний технічний університет, м. Кам'янське

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ ЧЕРЕЗ ПОСИЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

В умовах становлення ринкової економіки в Україні взаємини фінансового сектору економіки і держави потребують удосконалення. Без відповідного іміджу соціально відповідальної поведінки важко отримати взаємовигідні інвестиції і вибудувати довгострокову політику співпраці, як на рівні галузі, так і в системі взаємодії «держава – фінансовий сектор економіки – суспільство». Благополуччя всередині країни, конкурентоспроможність держави стали прямо залежати від масштабу корпоративної соціальної відповідальності, систему якої належить створити на базі взаємодії фінансового сектора економіки і влади та спробувати на практиці [1, с. 102].

Однак сьогодні дефініція соціальної відповідальності не є остаточно визначеною. Економісти основну увагу приділяють вивченню соціальної відповідальності роботодавців, політологи концентрують увагу на соціальній відповідальності держави тощо. Слід відмітити, що найчастіше визначення соціальної відповідальності базується на широкому тлумаченні категорії «со-